

Kannuksen kaupungin lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle

Kaupunginhallitus 30.08.2022 § 127
95/00.00.01/2020

Valmistelija: talous- ja hallintojohtaja Leena Sämpi

Vaasan hallinto-oikeus on 2.8.2022 pyytänyt Kannuksen kaupunkia antamaan lausunnon valituksen johdosta sekä liittämään oheen valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat. Lausunto ja asiakirjat tulee toimittaa hallinto-oikeuteen 1.9.2022 mennessä.

Lausuntopyynnön kohteena olevan valituksen on tehnyt Harri Mäki-Petäjä. Valitus koskee Kannuksen kaupunginhallituksen 7.6.2022 § 101 tekemää päätöstä liittyen oikaisuvaatimukseen Kannuksen kaupunginhallituksen 18.8.2020 § 130 tekemästä päätöksestä.

Kyseistä päätöksestä on alkanut pitkä oikaisuvaatimus- ja valitusprosessi, jonka vaiheita seuraavassa kuvataan:

1. Kaupunginhallitus käsitteli 18.8.2020 § 130 Korpelan Voiman kuntayhtymän ylimääräisen yhtymäkokouksen yhtymäkokousedustajien ja heidän henkilökohtaisten varaedustajiensa vaalia sekä kannanottoa Halsuan kunnan esitykseen erityistilintarkastuksen järjestämisestä kuntayhtymän hallinnossa. Kaupunginhallitus valitsi suljetulla lippuvaalilla Korpelan Voiman ylimääräisen yhtymäkokouksen yhtymäkokousedustajiksi Esa Erkkilä, Piia Rautiola ja Katri Aro sekä heidän henkilökohtaisiksi varaedustajikseen Anja Törmä, Jaakko Mäki-Petäjä ja Pauli Haaponiemi. Kaupunginhallitus päätti myös äänin 6/3 esittää Korpelan Voiman ylimääräisessä yhtymäkokouksessa mahdollisesti asetettavan tilapäisen valiokunnan jäseneksi Anja Törmää ja hänen varajäsenekseen Jaakko Mäki-Petäjää. Lisäksi kaupunginhallitus päätti yksimielisesti kannattaa erityistilintarkastuksen tekemistä Korpelan Voiman kuntayhtymänhallinnossa.
2. Harri Mäki-Petäjä teki oikaisuvaatimuksen edellä mainitusta päätöksestä. Oikaisuvaatimuksessaan Mäki-Petäjä vaati Kannuksen kaupunginhallitusta kumoamaan päätöksensä kuntalain ja hallintolain vastaisena. Vaatimusta hän perusteli kuntalain vastaisesti suoritetulla äänestämällä, esteellisen henkilön läsnäololla sekä asian riittämättömällä selvittelyllä ja perusteluiden puuttumisella.
3. Kaupunginhallitus käsitteli oikaisuvaatimusta 6.10.2020 § 159 ja päätti yksimielisesti hylätä sen esitetyin perusteluin, jotka olivat seuraavat:

Kuntalain vastainen äänestäminen

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että yhtymäkokousedustajien ja heidän henkilökohtaisten varaedustajiensa vaali on suoritettu kuntalain 105 §:n vastaisesti eikä äänestäminen ole tapahtunut kuntalain säännösten edellyttämällä tavalla.

Kaupunginhallituksen perustelut:

Kuntalain 105 § säädetään vaalin suorittamisesta. Vaali on henkilövalinta ja se suoritetaan, kun tehdään henkilön lopullinen valinta. Mikäli henkilö valinta kuuluu toiselle toimielimelle, päätetään ehdotuksesta äänestämällä eikä vaalilla. Vaalissa tulevat valituiksi se henkilö tai ne henkilöt, jotka ovat saaneet eniten ääniä. Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen, että tämän varajäsen.

Kaupunginhallitus suoritti 18.8.2020 § 130 enemmistövaalin suljetuin lipuin Korpelan Voiman yhtymäkokousedustajien ja heidän henkilökohtaisten varajäsentensä valitsemiseksi seuraavaan yhtymäkokoukseen.

Pöytäkirjasta ilmenee, että kaupunginhallituksen suorittaman vaalin ehdokasparit Anja Törmän ja Jari Orjalan tekemien esitysten mukaisesti, sekä ehdokasparien saamat äänimäärät, olivat seuraavat:

Yhtymäkokoused.	Henk.koht.varaed.	Äänimäärä
Esa Erkkilä	Anja Törmä	7
Piia Rautiola	Jaakko Mäki-Petäjä	7
Katri Aro	Pauli Haaponiemi	7
Lasse Lehtinen	Jaakko Mäki-Petäjä	2
Veli-Matti Isohanni	Pauli Haaponiemi	2
Eero Pihlajaniemi	Esa Erkkilä	2

Vaalissa yhtymäkokousedustajiksi valituksi tulivat Esa Erkkilä, Piia Rautiola ja Katri Aro sekä heidän henkilökohtaisiksi varaedustajikseen Anja Törmä, Jaakko Mäki-Petäjä ja Pauli Haaponiemi.

Esteellisen henkilön läsnäolo

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että päätöstä on ollut tekemässä henkilö, joka on ollut jäävi, koska hänen puolueettomuutensa on vaarantunut, syystä että hänen puolisonsa työsuhde Korpelan Voima kuntayhtymäkonsernissa on päättynyt irtisanomisen kautta.

Kaupunginhallituksen perustelut:

Kuntalain 97 § säädetään esteellisyydestä. Kunnan muun luottamushenkilön kuin valtuutetun esteellisyydestä on voimassa,

mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään esteellisyysperusteista ja esteellisyyden vaikutuksesta. Esteellisyysperusteita hallintolain 28 § 1 momentin mukaan ovat osallisuusjävi, edustusjävi, intressijävi, palvelussuhde- ja toimeksiantosuhdejävi, yhteisöjävi sekä yleislausekejävi. Esteellisyysperusteen voi aiheuttaa myös hallintolain 28 § 2 momentin tarkoittama luottamushenkilön läheinen. Esteellisenä ei saa osallistua asian käsittelyyn. Kuntalaissa ja hallintolaissa korostetaan henkilön vastuuta esteellisyyden ilmoittamisessa ja arvioinnissa. Toimielimen jäsenen esteellisyydestä päättää viime kädessä toimielin.

Kaupunginhallitus päätti henkilövalinnoista Korpelan Voiman kuntayhtymän ylimääräiseen yhtymäkokoukseen. Läheisen irtisanominen 12 vuotta sitten ei synnyttä esteellisyyttä osallistua päätöksentekoon yhtymäkokousedustajia koskevassa valinnassa. Lisäksi kaupunginhallitus teki esityksen Korpelan Voiman kuntayhtymälle ylimääräisessä yhtymäkokouksessa mahdollisesti asetettavan tilapäisen valiokunnan jäseniksi sekä kannatti erityistilintarkastuksen tekemistä Korpelan Voiman kuntayhtymän hallinnossa. Nämä esitykset ovat luonteeltaan asian valmistelua, koska lopulliset päätökset tehdään Korpelan Voiman kuntayhtymässä. Näin ollen myöskään esteellisyyttä ei näiltä osin ole tarpeen tutkia.

Asian riittämätön selvittäminen

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että asiaa ei ole selvitetty riittävästi ja asianmukaisesti, koska kaupunginhallituksen tietoon ei ole saatettu Vaasaan hallinto-oikeuteen tehtyä valitusta koskien Korpelan Voiman kuntayhtymän 26.6.2020 pidetyn yhtymäkokouksen päätöstä tilapäisen valiokunnan asettamisesta.

Kaupunginhallituksen perustelut:

Oikaisuvaatimuksen liitteenä olevan Vaasan hallinto-oikeuden esittelijän tiedonannon mukaisesti Korpelan Voiman kuntayhtymä on saanut tiedon yhtymäkokouksen päätöksestä tehdystä valituksesta 25.8.2020. Kannuksen kaupunginhallituksen kokous pidettiin viikkoa aikaisemmin, eli 18.8.2020. Tietoa valituksesta ei siis ole ollut vielä 18.8.2020 käytettävissä niin Korpelan Voiman kuntayhtymässä kuin Kannuksen kaupungissa. Hallintolain tarkoittama riittävien tietojen hankkiminen ei edellytä Kannuksen kaupungin tiedustelevan hallinto-oikeudelta toisen organisaation päätöksistä mahdollisesti tehtyjä valituksia.

Perusteluiden puuttuminen

Oikaisuvaatimuksessa todetaan, että hallintolain mukaan päätös on perusteltava, mutta kaupunginhallitus ei mitenkään perustele, miksi varajäsenten valinta ei ole yhtymäkokousedustajia sitova päätös, vaan he voivat yhtymäkokouksessa esittää varajäseneksi toista henkilöä kuin mitä kaupunginhallitus on päättänyt.

Kaupunginhallituksen perustelut:

Kaupunginhallitus päätti äänin 6/3 esittää Korpelan Voiman yhtymäkokouksessa mahdollisesti asetettavan tilapäisen valiokunnan jäseneksi Anja Törmää ja hänen varajäsenekseen Jaakko Mäki-Petäjää. Korpelan Voiman kuntayhtymän 26.8.2020 pidetyn yhtymäkokouksen pöytäkirjan mukaan tilapäiseen valiokuntaan esitettiin ja tuli valituksi varsinaisena jäsenenä Anja Törmä ja varajäsenenä Esa Erkkilä.

Konsernijohton tehtävistä säädetään sekä konserniohjeessa että hallintosäännössä. Kaupunginhallituksen tehtäviin kuuluu muun muassa yhtiökokousedustajien nimeäminen ja omistajaohjauksen edellyttämien toimintaohjeiden antaminen.

Kaupunginvaltuuston 5.3.2018 hyväksymä konserniohje koskee kaupunkia ja tytäryhteisöjä. Sen sijaan kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä noudattamaan kaupungin konserniohjeen periaatteita.

4. Kaupunginhallituksen hylättyä Harri Mäki-Petäjän oikaisuvaatimuksen, hän teki seuraavaksi kunnallisvalituksen. Vaasan hallinto-oikeus pyysi kunnallisvalitukseen liittyen Kannuksen kaupungin lausuntoa, jonka kaupunginhallitus antoi 15.12.2020 § 210.
5. Vaasan hallinto-oikeus antoi 20.5.2022 ratkaisunsa kunnallisvalitukseen. Ratkaisussaan hallinto-oikeus hylkäsi kaupunginhallituksen vaatimuksen valituksen tutkimatta jättämisestä, kumosi Kannuksen kaupunginhallituksen päätöksen 6.10.2020 § 159 ja palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus totesi ratkaisussaan, että kunnallishallinnossa ei sovelleta niin sanottua toisen asteen jääviä ja aiemmin päätöksentekoon osallistunut henkilö voi yleensä osallistua myös oikaisuvaatimuksen käsittelyyn. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että oikaisuvaatimuksen perusteet ovat kohdistuneet Törmään henkilökohtaisesti, hänen puolueettomuutensa oikaisuvaatimuksen käsittelyssä on katsottava vaarantuneen hallintolain 28 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin tavoin. Kun luottamus Anja Törmän puolueettomuuteen on edellä mainitulla perusteella vaarantunut, hänen ei olisi tullut osallistua kaupunginhallituksen oikaisuvaatimuksen käsittelyä koskevaan päätöksentekoon. Kaupunginhallituksen päätös 6.10.2020 § 159 on syntynyt esteellisyyden perusteella virheellisessä järjestyksessä ja se on kumottava

6. 7.6.2022 § 101 kaupunginhallitus käsitteli hallinto-oikeuden ratkaisuun perustuen uudelleen 6.10.2020 § 159 käsittelemänsä oikaisuvaatimuksen. Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen kaupunginhallituksen käsittelyssä 6.10.2020 esitetyin perusteluin. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anja

Törmä poistui esteellisenä (yleislausekejäävi) kokouksesta pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Päätöksen muutoksenhakuohjeena oli kunnallisvalitus.

7. Harri Mäki-Petäjä teki 21.6.2022 kunnallisvalituksen edellä mainitusta päätöksestä. Valituksessa esitetään, että Kannuksen kaupunginhallituksen alkuperäinen päätös 18.8.2020 § 130 on kuntalain vastainen, sillä kaupunginhallitus on valinnut Korpelan Voiman kuntayhtymän ylimääräiseen yhtymäkokoukseen yhtymäkokousedustajat ja heidän henkilökohtaiset varaedustajansa lainvastaisesti. Kaupunginhallitus on siltäkin osin ylittänyt toimivaltansa, päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä ja on muutoin lainvastainen. Vaasan hallinto-oikeus on 2.8.2022 pyytänyt Kannuksen kaupunkia antamaan oman lausuntonsa asiaan. Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö, joka sisältää Harri Mäki-Petäjän kunnallisvalituksen, on oheismateriaalina.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa Vaasan hallinto-oikeudelle oheismateriaalina olevan lausunnon liittyen Harri Mäki-Petäjän jättämään kunnallisvalitukseen.

Päätös

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Anja Törmä poistui esteellisenä (yleislausekejäävi) kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Manolis Huuki toimi puheenjohtajana tämän pykälän osalta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä kaupunginjohtajan ehdotuksen asiassa.